

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

творчого конкурсу

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

спеціальність 025 Музичне мистецтво

для вступників на основі повної загальної середньої освіти та основі

ОКР молодшого спеціаліста для здобуття ОС бакалавра

Голова предметної екзаменаційної комісії

О. Ю. Теплова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Для вступників на навчання за СВО бакалавра галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 Музичне мистецтво фаховим вступним випробуванням є іспит із музичних дисциплін, який має на меті визначення рівня музично-теоретичної, виконавської підготовки абітурієнта, зрілості музичного мислення, музикальності, розвитку музичних здібностей та виявлення ступеня сформованості до подальшого навчання та вдосконалення професійної майстерності. Вступні випробування складаються з двох етапів:

перший етап – фах, другий етап – сольфеджіо

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (музичний інструмент) абітурієнт повинен продемонструвати виконання підготовленої інструментальної програми, яка за ступенем складності відповідає випускній програмі музичного училища (або середньої спеціальної музичної школи): достатній рівень художньо-технічного виконання, сценічної культури, артистичності, емоційності; вміння розкрити художній образ у відповідності до жанрово-стильових особливостей інструментальних творів.

НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (хорове диригування) абітурієнт повинен продемонструвати знання основ диригентської техніки, логіку трактування хорових творів у художньому аспекті; уміння виконувати на музичному інструменті партитуру хорового твору *a cappella*; вміння інтонаційно чисто та художньо досконало виконати народну пісню *a cappella*.

НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (вокал) абітурієнт повинен продемонструвати рівень сформованості вокально-технічних навичок (співацька постава, володіння опорним нижньореберно-діафрагматичним диханням, чистота інтонації, якість звукоутворення у високій співацькій позиції, чіткість дикції); рівень виконання кантиленного співу; рівність звучання протягом всього діапазону, досконалість фразування, вміння філірувати звук; художню відповідність виконання вокального твору: відтворення його художнього образу, артистичність, емоційність виконання, співацьку майстерність, технічні уміння чистого інтонування, правильність звукоутворення, володіння опорним диханням, емоційність передачі художнього образу виконуючи вокальні твори з супроводом та *a cappella*.

НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (музикознавство) абітурієнт повинен продемонструвати ґрунтовні знання з музично-теоретичних дисциплін та світової музичної літератури (в обсязі випускника середнього спеціалізованого музичного закладу); належний рівень аналітичних навичок та уміння комплексного аналізу музичних творів; високий рівень загальної ерудиції, знання в галузі літератури і мистецтва; належний рівень володіння інструментом (фортепіано).

НА ДРУГОМУ ЕТАПІ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо) абітурієнт має продемонструвати уміння визначати на слух інтервали, лади, види тризвуків, септакордів та їх обернень, навички сольфеджування зразків одноголосся.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКІВ ІЗ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах) оцінюється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо) оцінюється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Інструментальне виконавство (музичні інструменти)

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється абітурієнту, який на високому художньому рівні виконав обов'язкові твори, всебічно розкрив їхні жанрово-стильові особливості, виконав технічні та інтерпретаційні завдання щодо виконання програмних творів.

Оцінка «4» (134-166) - виставляється абітурієнту, який на достатньому художньо-стильовому рівні виконав програмні твори, але припустився незначних неузгоджень у відтворенні нотного тексту: штрихи, динамічні відтінки тощо.

Оцінка «3» (100-133) - виставляється абітурієнту, який на посередньому рівні виконав програмний матеріал, допустив значні помилки у відтворенні нотного тексту: темп, ритм, поверхово передав стильові особливості творів.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту, неспроможному виконати програмні твори без порушення нотного тексту, стильових особливостей музичного матеріалу творів. В процесі гри допускає несанкціоновані темпові відхилення, метро-ритмічну нестабільність тощо.

Хорове диригування

Оцінка «5» (167-200 балів) – виставляється вступнику, який демонструє високу виконавську майстерність: відмінне володіння диригентською технікою, вокально-хорову культуру, логічність трактування хорового твору. Технічно й художньо досконало виконує на музичному інструменті хорову партитуру твору, інтонаційно чисто виконує народну пісню *a cappella*.

Оцінка «4» (134-166) – виставляється вступнику, який добре володіє диригентською технікою, демонструє художнє виконання з усіма аспектами інтерпретаційного та емоційного забарвлення, але з деякими неточностями: нечіткі покази ауфтактів, застосування невідповідного диригентського жесту в контексті художнього змісту твору. Виконує хорову партитуру на інструменті художньо та виразно, але допускає окремі помилки при відтворенні нотного тексту, динамічних відтінків, штрихів. Народну пісню виконує з незначними помилками.

Оцінка «3» (100-133) – виставляється вступнику, який посередньо володіє диригентською технікою: виконання хорових творів обмежується схоластичним жестом без емоційного забарвлення (виконує виключно функцію тактування). Відсутній показ чітких ауфтактів, динамічного плану, фразування, відповідних штрихів тощо. Народну

пісню виконує невиразно, допускає ряд помилок в інтонаційному відтворенні нотного тексту.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту, який не враховував виконавські показники: генеральні вступи хорових партій, проведення та логічне осмислення музичних фраз, відсутність логіки інтерпретації хорових творів, тощо. Хорову партитуру виконує на інструменті частково, допускає ряд помилок у відтворенні нотного тексту. У виконанні народної пісні допускає численні інтонаційні помилки.

Вокал

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється абітурієнту, який на високому художньому рівні виконав вокальні твори, вірно передав їх характер, розкрив вокальну природність голосу – гнучкість, легкість у виконанні різних технічних, динамічних та штрихових прийомів, має здоровий голосовий апарат. Художньо та емоційно виконує вокальний твір під власний супровід.

Оцінка «4» (134-166) - виставляється абітурієнту, який виконав вокальні твори на достатньо високому художньому рівні з незначними помилками щодо техніки виконання – динаміка, фразування, дикція тощо, вокальний твір під власний супровід виконує з незначними помилками,

Оцінка «3» (100-133) - виставляється абітурієнту у випадку, коли він виконав твори із значними помилками – порушення інтонації, спів без опори, помилки в ритмі, форсування звуку тощо, вокальний твір під власний супровід виконує невиразно, допускає ряд помилок у відтворенні нотного тексту, динаміки, порушує метро-ритмічні характеристики твору.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту, коли він не зміг виконати обов'язкових творів, або виконував їх частково, порушуючи інтонацію, ритм, не точно знає музичний та літературний текст, вокальний твір під власний супровід виконує частково. У процесі гри допускає ряд помилок у відтворенні нотного тексту, допускає істотні темпові відхилення, ритмічну нестабільність тощо.

Музикознавство

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється абітурієнту, який при відповіді на поставлені питання різнобічно продемонстрував знання з музичної літератури, уміння віднаходити міждисциплінарні зв'язки, навички комплексного аналізу музичних творів; широту культурного кругозору; високий рівень ерудованості; належний рівень володіння фортепіано

Оцінка «4» (134-166) - виставляється абітурієнту, який при відповіді на поставлені питання різнобічно продемонстрував знання з музичної літератури, уміння віднаходити міждисциплінарні зв'язки, навички комплексного аналізу музичних творів; широту культурного кругозору і високий рівень ерудованості, але припустився незначних неточностей при аналізі музичних творів, оцінці музичних явищ; належний рівень

володіння фортепіано, але при виконанні припустився стилістичних неточностей.

Оцінка «3» (100-133) - виставляється абітурієнту, який дав неповну відповідь на питання, не зміг віднайти міждисциплінарні зв'язки, у процесі комплексного аналізу музичних творів припустився помилок у визначенні стилю, жанру чи форми твору; продемонстрував невиразне виконання твору на фортепіано.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту у випадку невірної відповіді на поставлені питання; незнанні основних фактів з музичної літератури; вузького мистецького кругозору; невиразному виконанні твору на фортепіано

ВСТУПНІ ВИМОГИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

ФОРТЕПІАНО

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Поліфонічний твір.
2. I або II-III частини класичної сонати композиторів Віденської школи.
3. П'єса. (Твір малої або розгорнутої (вільної) форми).

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. (Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*). Слуховий гармонічний аналіз інтервалів.

ОРКЕСТРОВІ СТРУННІ ІНСТРУМЕНТИ (СКРИПКА, АЛЬТ, ВІОЛОНЧЕЛЬ, КОНТРАБАС)

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. I або II і III частини великої форми.
2. Поліфонічний твір /крім контрабаса.
3. П'єса (для контрабаса - п'єса малої форми).

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. (Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*). Слуховий гармонічний аналіз інтервалів.

БАЯН. АКОРДЕОН

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Поліфонічний твір з фугою;
2. Твір великої форми (соната, сюїта, партита, концерт та ін.);
3. П'єса малої форми (оригінальна або в перекладанні);

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

БАНДУРА

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Поліфонічний твір (класичний, сучасний).
2. Твір великої форми (оригінальний український/перекладання твору зарубіжного композитора).
3. Твір в супроводі бандури (обробка української народної пісні, дума, арія, романс сучасного українського або зарубіжного авторів).

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

ГІТАРА. ДОМРА

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Твір великої форми (1-2 частини концерту, сонати, сюїти, варіації);
2. П'єса кантиленного характеру;
3. Віртуозний твір.

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

ДУХОВІ ІНСТРУМЕНТИ

(флейта, кларнет, гобой, фагот, саксофон. труба, валторна, тромбон, туба)

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Дві різнохарактерних п'єси.

3. I або II-III частини сонати або концерту

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Диригування двох різнохарактерних творів:

1) хорова мініатюра для хору *a cappella*;

2) хоровий твір із супроводом (оригінальний твір, частина з кантати, реквієму, меси тощо).

2. Виконання додаткових практичних завдань (вправи для визначення діапазону голосу, навичок інтонування тощо).

3. Сольне виконання української народної пісні *a cappella*.

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

Вокал

Академічний спів

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (академічний спів):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми – до 20 хвилин):

1. Арія або романс вітчизняного чи зарубіжного композитора.

2. Українська народна пісня або її обробка (*a cappella*).

3. Виконати під власний супровід авторську пісню або пісню зі шкільного репертуару.

Народний спів

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (народний спів):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Авторський вокальний твір для народного голосу або обробка української народної пісні з інструментальним супроводом.
2. Балада або лірична пісня без супроводу (a cappella).
3. Виконати під власний супровід авторську пісню або пісню зі шкільного репертуару.

Естрадний спів

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (естрадний спів):

Виконання програми з фахової дисципліни (загальна тривалість програми до 20 хвилин):

1. Естрадний твір українського або зарубіжного автора у супроводі фортепіано чи фонограми-мінусовки або спів романсу, арії або фрагменту з рок-опери, мюзиклу в супроводі фортепіано.
2. Обробка української народної пісні a cappella.
3. Виконати під власний супровід авторську пісню або пісню зі шкільного репертуару.

Колоквіум: Абітурієнт повинен відповісти на запитання, які дають змогу виявити рівень його професійної підготовки, знання основного репертуару для свого типу голосу; вміння розказати про твори, що виконувалися на іспиті з фаху, їх композиторів; знання існуючих виконавських традицій; знання творчості видатних співаків; знання основної методичної літератури.

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо)

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо для мистецьких позашкільних навчальних закладів. (Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№91-120.*)

МУЗИКОЗНАВСТВО

ПЕРШИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (фах і колоквіум): Абітурієнт повинен відповісти на поставлені питання з музичної літератури (орієнтовний перелік питань додається) в обсязі підготовки середнього спеціалізованого музичного закладу або СВО «молодший спеціаліст»; зробити комплексний аналіз музичного твору (орієнтований перелік творів додається) та заграти на фортепіано твір середньої форми.

Музична література. Вимоги передбачають знання творчості видатних композиторів та основних етапів розвитку української та західноєвропейської музики з XVII до XX ст.. Абітурієнт повинен знати основні етапи розвитку та найбільш значні явища музичної культури, творчі шляхи визначних композиторів та музичну літературу /список додається/, добре орієнтуватися у музикознавчій та музично-критичній літературі з цих питань.

1. Й.С. Бах. «Добре темперований клавір».
2. Й.С. Бах. «Меса сі мінор».

3. Йозеф Гайдн. Симфонія № 103.
4. В.А. Моцарт. Симфонії № 40, № 41. «Весілля Фігаро». «Дон Жуан»
9. Людвіг ван Бетховен. Симфонії № 3, № 5. Сонати для фортепіано №№ 5, 8, 17, 21, 23 (за бажанням).
10. Ф. Шуберт. Симфонія № 8 «Незакінчена» Вокальний цикл «Прекрасна Мельничиха». Вокальний цикл «Зимовий шлях».
11. Р. Шуман. «Карнавал».
12. Ф. Шопен. Прелюдії. Мазурки. Вальси (вибір за бажанням).
13. Ф. Ліст. Симфонічна поема «Прелюди». Соната сі мінор.
14. Дж. Верді. «Ріголетто». «Травіата».
15. Принципи оперної реформи Р. Вагнера. Опера «Лоенгрін».
16. Ж. Бізе. «Кармен».
17. К. Дебюссі. Прелюдії.
18. М. Глінка. «Ніч у Мадриді», «Арагонська хота». «Руслан і Людмила».
19. М. Мусоргський. «Борис Годунов». «Картинки з виставки».
20. М. Римський-Корсаков. «Снігуронька». «Шахерезада»
21. П. Чайковський. «Євгеній Онегін». Шоста симфонія.
22. С. Рахманінов. Другий фортепіанний концерт. Прелюдії ор.23, 32.
23. О. Скрибін «Поема екстазу». Прелюдії ор.11.
24. С. Прокоф'єв. «Ромео і Джульєтта».
25. М. Лисенко. «Тарас Бульба». «Радуйся, ниво неполитая».
26. Хорові обробки М. Леонтовича «Щедрик», «Пряля», «Козака несуть».
27. Л. Ревуцький. Друга симфонія.
28. Б. Лятошинський. Третя симфонія. «Гражина».
29. М. Скорик «Карпатський концерт».
30. Творчий портрет Є. Станковича (симфонія на вибір).

Орієнтовний список музичних творів для аналізу

1. *Бетховен Л.* Соната для фортепіано №2 ч. II
2. *Бетховен Л.* Соната №8 до мінор Ч.І 3. *Бетховен Л.* Соната №8 до мінор Ч.ІІ
4. *Глінка М.* Я помню чудное мгновенье
5. *Ф.Шопен.* Мазурка ля мінор ор.17 №4
6. *Ф.Шопен.* Ноктюрн ор.37 №1 7. *Ф.Шопен.* Мазурка ля мінор ор.7 №2
8. *Гріг Е.* Танець Анітри (з сюїти „Пер Гюнт”) 9. *Дебюссі К.* Місячне сяйво
10. *Бородін О.* Спляча князівна

Орієнтовний план аналізу музичного твору

1. Загальне коло образів і тем творчості композитора, чий твір аналізується, його належність до певної національної і стильової традиції.
2. Місце жанру аналізованого твору у творчості композитора

3. Особливості змісту твору, необхідність вибору даної форми у зв'язку зі змістом та жанром.
4. Загальна будова композиції, визначення розділів.
5. Характеристика будови кожного розділу
6. Повна характеристика початкового періоду за індексами (замкнутий/розімкнутий; однотональний/модулюючий; ділимий/неділимий; симетричний/асиметричний)
7. Формотворче значення мелодії (див. спрямованість мелодичного руху)
8. Формотворче значення гармонії (див. кульмінацію, каденції, тональний план).
9. Роль другорядних музично-виражальних засобів (динаміка, фактура, тембр, регістр) у формотворенні та створенні художнього образу

Колоквіум: Виявлення рівня загальної ерудованості абітурієнта, його знань з історії культури, історії суміжних мистецтв і літератури; знання провідних особистостей та головних праць у галузі музичної критики, мистецтвознавства і музикознавства.

ДРУГИЙ ЕТАП ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (сольфеджіо, гармонія /письмово та усно/):

Випробування проводиться в обсязі програм з сольфеджіо та гармонії для теоретичних відділень середніх спеціальних навчальних закладів. Оцінки з письмових робіт та усної відповіді підсумовуються і виводиться одна оцінка.

Письмові роботи:

Запис триголосного диктанту з мелодично розвиненими голосами, ясно визначений у ладо тональному відношенні. Приблизний рівень складності – *Н.Ладухін. 1000 примеров музыкального диктанта. М.: Музыка, 1981. Диктанты №№ 982-1000.* Кількість програвань - 16. Час виконання - 40 хвилин.

Сольфеджування та слуховий аналіз. Спів з листа одноголосного фрагмента. Орієнтовна складність: *Н.Ладухін Одноголосне сольфеджіо. №№ 121-140;* *Н. Качаліна. Сольфеджіо. Вип.1 М.: Музыка, 1981. №№ 25-51.* Слуховий аналіз: гармонічні послідовності, структури акордів поза тональністю у послідовності до 3-5 елементів підряд;